

บทที่ 1

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการเลี้ยงสุกร

1.1 ลักษณะทั่วไปของสุกร

สุกรเป็นสัตว์กีบคู่มี 4 ขา แต่ละขามีกีบ 4 กีบ แต่กีบที่ 2 และ 3 เท่านั้นที่ใช้ในการยืน ฟันกัดของขากรรไกรบนมีลักษณะโค้งเป็นเขี้ยว มีจมูกกลมแบนติดอยู่ที่ปาก ขุดคุ้ยเก่ง ข้อขาแข็งแรง ไม่มีเข่า ลำตัวมีขนปกคลุม ขนแข็งและหยาบ หน้หงา มีไขมันหนา ทำหน้าที่เป็นฉนวนทำให้ระบายความร้อนได้ยาก ถึงแม้ว่าสุกรจะมีต่อมที่บริเวณผิวหนังมาก แต่ต่อมเหล่านี้ไม่ได้ทำหน้าที่เป็นต่อมเหงื่อเพื่อระบายความร้อนออกจากร่างกาย สุกรจึงชอบคลุกอยู่กับน้ำเพื่อระบายความร้อนออกจากร่างกายและชอบอยู่ในที่ร่มตามฟุ่มไม้

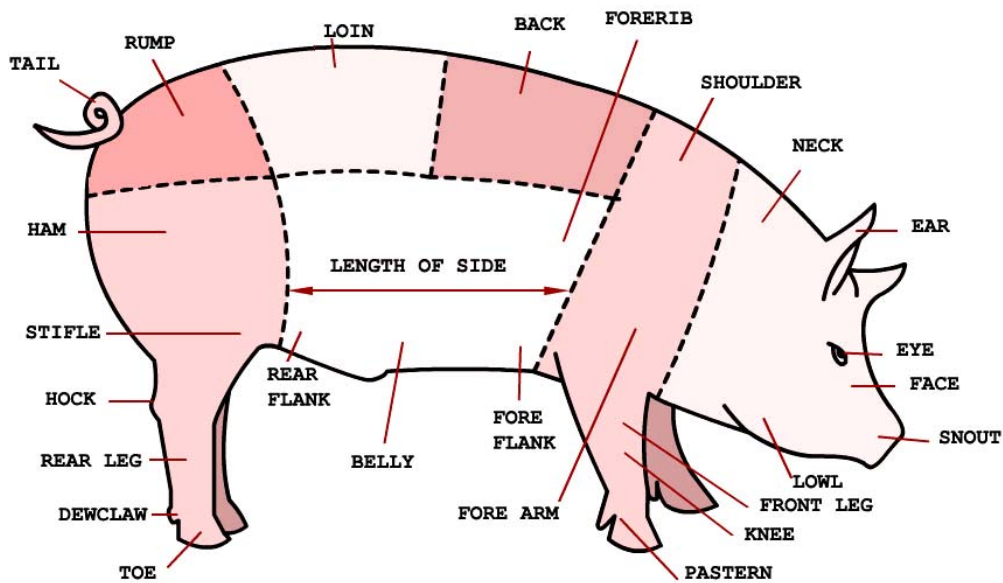
การจัดจำพวก (classification) สุกรตามลักษณะทางวิทยาศาสตร์ ดังนี้

- Kingdom : Animalia เป็นสัตว์
- Phylum : Chordata สัตว์มีกระดูกสันหลัง
- Class : Mammalia เป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยน้ำนม เลือดอุ่น มีขนปกคลุม
- Order : Artiodactyla เป็นสัตว์กีบคู่
- Suborder : Suina
- Family : Suidea
- Genus : Sus
- Species : indica, scrofa และ domesticus

1.2 โครงร่างของสุกร

โครงร่างของสุกร ประกอบด้วย ส่วนต่าง ๆ ดังนี้ หน้า (face) จมูก (snout) ตา (eye) ใบหู (ear) คาง (jowl) คอ (neck) ไหล่ (shoulder) หลัง (back) เอว (loin) บั้นท้าย (rump) หาง (tail) สะโพก (ham) ข้อต่อขาหลัง (stifle) ข้อขาหลัง (hock) ขาหลัง (rear leg) นิ้วก้อย (dewclaw) กีบ (toe) ขापับหลัง (rear flank) ท้อง (belly) ขापับหน้า (fore flank) ขาหน้า (front leg) เข่า (knee) ข้อเท้า (pastern) ความยาวด้านข้าง (length of side) (ภาพที่ 1.1)

ภาพที่ 1.1 โครงร่างของสุกร

1.3 คุณค่าทางอาหารของสุกร

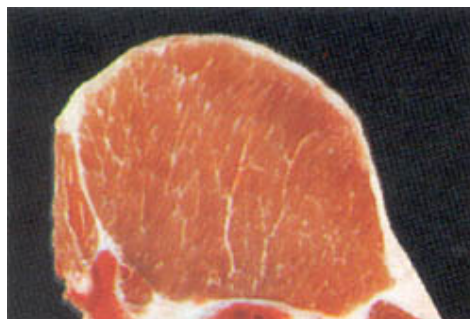
เนื้อสุกรและอวัยวะต่าง ๆ ของสุกรเป็นแหล่งโปรตีนคุณภาพดี มีแร่ธาตุหลายชนิด เช่น ฟอสฟอรัส เหล็ก โพแทสเซียม แมกนีเซียม และสังกะสี ปริมาณสูง แต่มีแคลเซียมและโซเดียมปริมาณต่ำ และมีวิตามินที่สำคัญ โดยเฉพาะวิตามินบี 1 และวิตามินบี 12 มีปริมาณสูง ดังตารางที่ 1.1 และตารางที่ 1.2 ร่างกายสามารถนำสารอาหารจากเนื้อสุกรไปใช้ประโยชน์ได้ ดังตารางที่ 1.3

โปรตีนเนื้อสุกรและโปรตีนนมมีกรดอะมิโนที่จำเป็นในปริมาณสูง แต่โปรตีนนมมีกรดอะมิโนที่มีกำมะถันเป็นองค์ประกอบ ได้แก่ เมทไธโอนีนและซิสทีน ต่ำกว่าเนื้อสุกรเล็กน้อย ส่วนโปรตีนจากพืช เช่น ถั่วเหลืองและข้าวโพด มักขาดกรดอะมิโนไลซีน เมทไธโอนีน ซิสทีน และทริปโตเฟน (ตารางที่ 1.4) ดังนั้นหากบริโภคโปรตีนจากพืชล้วน ๆ จะทำให้ขาดกรดอะมิโนที่จำเป็นบางชนิด ถ้าเสริมเนื้อสุกรหรือเนื้อสัตว์เข้าไปเพียงเล็กน้อยจะทำให้ได้รับคุณค่าทางอาหารครบถ้วน

ตารางที่ 1.1 คุณค่าทางอาหารของเนื้อสุกรและอวัยวะภายในของสุกร (เนื้อดิบ)

ชนิด	น้ำ (%)	โปรตีน (%)	ไขมัน (%)	เถ้า (%)	พลังงาน Kcal	Ca P Fe Na K Mg (มิลลิกรัมต่อ100 กรัม)					
						ไหล่	69.6	18.2	11.3	0.9	180
ขาหน้า	72.3	19.4	7.4	0.9	150	-	-	-	-	-	-
ขาหลัง	71.1	20.0	7.5	1.0	153	-	-	-	-	-	-
เนื้อสัน	67.5	20.1	11.4	1.0	189	-	-	-	-	-	-
สมอง	77.2	11.5	8.5	1.3	129	10	312	2.4	125	219	-
หัวใจ	77.4	16.8	4.4	1.0	113	3	131	3.3	54	106	-
ไต	81.1	15.1	2.7	1.1	-	11	218	6.7	115	178	-
ตับ	71.6	20.6	3.7	1.5	131	10	356	19.2	73	261	16
ปอด	81.1	15.2	1.9	0.9	82	-	-	-	-	-	-
ตับอ่อน	69.2	20.7	8.6	1.4	160	11	282	1.0	44	217	-
ม้าม	76.8	19.0	2.8	1.4	101	-	298	29.4	-	-	-
ลิ้น	66.1	16.8	15.6	1.0	215	29	186	1.4	-	-	-

ที่มา : ดัดแปลงจาก Pond and Maner (1974)

ตารางที่ 1.2 คุณค่าทางอาหารของเนื้อสุกร (ต่อ 100 กรัม, เฉพาะเนื้อแดงย่าง)

	เนื้อสันใน	เนื้อสันนอก	ขา	ไหล่	ซี่โครง	สะโพก
พลังงาน (กิโลแคลอรี)	162	184	161	228	245	125
โปรตีน (กรัม)	30	29	29	27	28	17
ไขมัน (กรัม)	3.6	6.8	4.1	12.6	13.8	5.4
SFA (กรัม)	1.2	2.5	1.4	4.3	4.8	1.8
MUFA (กรัม)	1.4	3.0	1.9	6.0	6.2	2.6
PUFA (กรัม)	0.3	0.5	0.4	1.2	1.7	0.5
โคเลสเตอรอล (มิลลิกรัม)	68	79	87	95	58	53
วิตามินบี 1 (ไทอามีน) (มิลลิกรัม)	0.94	0.91	0.69	0.58	0.64	0.75
วิตามินบี 2 (ไรโบฟลาวิน) (มิลลิกรัม)	0.39	0.27	0.35	0.36	0.31	0.20
วิตามินบี 3 (ไนอาซิน) (มิลลิกรัม)	11.1	11.5	11.1	10.0	11.7	7.4
วิตามินบี 6 (มิลลิกรัม)	0.42	0.37	0.45	0.41	0.4	0.40
วิตามินบี 12 (ไมโครกรัม)	0.55	0.58	0.72	0.78	0.55	0.65
กรดแพนโททินิก (มิลลิกรัม)	0.69	0.69	0.67	0.59	0.58	0.40
เหล็ก (มิลลิกรัม)	1.5	1.0	1.1	1.4	1	1.5
สังกะสี (มิลลิกรัม)	2.6	2.1	3.3	4.1	2.2	2.9

SFA = short chain fatty acid (กรดไขมันสายสั้น)

MUFA = monounsaturated fatty acid = กรดไขมันไม่อิ่มตัว มีพันธะคู่ 1 คู่

PUFA = polyunsaturated fatty acid = กรดไขมันไม่อิ่มตัว มีพันธะคู่มากกว่า 1 คู่

ที่มา : Canada Pork (2002)

ตารางที่ 1.3 เนื้อสุกรมี่สารอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อร่างกายหลายชนิด

สารอาหาร	ประโยชน์ต่อร่างกาย
โปรตีน	<ol style="list-style-type: none"> 1. สร้างและซ่อมแซมเนื้อเยื่อของร่างกาย 2. ควบคุมกระบวนการต่าง ๆ ในร่างกาย เช่น ออสโมติกเพรสเชอร์ สมดุลของน้ำ สมดุลความเป็นกรดต่างในร่างกาย 3. เป็นส่วนประกอบของแอนติบอดีในการต่อสู้กับเชื้อโรค 4. เป็นส่วนประกอบของเอนไซม์ และฮีโมโกลบิน
ไขมัน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ให้พลังงาน 2. ป้องกันการกระทบกระเทือนและเป็นฉนวนควบคุมอุณหภูมิของร่างกาย 3. ให้กรดไขมันที่จำเป็น 4. เป็นตัวพาวิตามินเอ วิตามินดี วิตามินอี และวิตามินเค 5. ช่วยให้การเจริญเติบโตเป็นปกติ
สังกะสี	<ol style="list-style-type: none"> 1. ช่วยในการเจริญของกระดูก 2. ช่วยในการเจริญของเยื่อบุผิว เช่น เยื่อบุผิวหนังและลำไส้ 3. ช่วยสร้างฮอร์โมนและเอนไซม์ 4. เสริมสร้างความต้านทานการติดเชื้อและพัฒนากระบวนการภูมิคุ้มกัน
เหล็ก	<ol style="list-style-type: none"> 1. เป็นส่วนประกอบของฮีโมโกลบินในเม็ดเลือดแดง 2. ป้องกันการเกิดโรคโลหิตจาง
วิตามินบี 1 (thiamin)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ช่วยการทำงานของระบบประสาทและกล้ามเนื้อ 2. ช่วยการทำงานของระบบทางเดินอาหารและช่วยให้เกิดความอยากอาหาร 3. เป็นโคเอนไซม์ในกระบวนการปลดปล่อยพลังงานจากคาร์โบไฮเดรต
วิตามินบี 2 (riboflavin)	<ol style="list-style-type: none"> 1. เป็นส่วนประกอบของโคเอนไซม์ FAD ในการถ่ายทอดไฮโดรเจนอะตอมในกระบวนการลูกโซ่หายใจ 2. เป็นโคเอนไซม์ในกระบวนการปลดปล่อยพลังงานจากโปรตีน 3. รักษาสุขภาพของผิวหนังและระบบทางเดินอาหาร 4. ป้องกันระบบประสาท
วิตามินบี 3 (niacin)	<ol style="list-style-type: none"> 1. เป็นโคเอนไซม์ช่วยในการปลดปล่อยพลังงานจากอาหาร 2. รักษาสุขภาพของผิวหนัง 3. รักษาสุขภาพของระบบทางเดินอาหาร 4. ป้องกันระบบประสาท

ตารางที่ 1.3 (ต่อ)

สารอาหาร	ประโยชน์ต่อร่างกาย
วิตามินบี 6 (pyridoxine)	<ol style="list-style-type: none"> 1. เป็นส่วนประกอบของโคเอนไซม์ในกระบวนการปลดปล่อยพลังงานจากโปรตีน 2. เป็นส่วนประกอบของเอนไซม์ดีคาร์บอกซิเลสและทรานส์อะมิเนสในการขนส่งกรดอะมิโน 3. เป็นส่วนประกอบของเอนไซม์ดีคาร์บอกซิเลสและทรานส์อะมิเนสในการขนส่งกรดอะมิโน 4. ช่วยในการสร้างไนอาซิน (วิตามินบี 3) 5. ช่วยการทำงานของระบบประสาท
วิตามินบี 12 (cobalamin)	<ol style="list-style-type: none"> 1. เป็นโคเอนไซม์ในการสร้างกรดอะมิโน กรดนิวคลีอิก และคาร์โบไฮเดรตในวัฏจักรเครบส์ 2. ช่วยในการสร้างฮีโมโกลบินและการเจริญเติบโตของเม็ดเลือดแดง 3. สนับสนุนบทบาทของเซลล์และเมแทบอลิซึม
กรดแพนโททิก (pantothenic acid)	<ol style="list-style-type: none"> 1. เป็นส่วนประกอบของโคเอนไซม์ในการปลดปล่อยพลังงานจากคาร์โบไฮเดรต โปรตีน และไขมัน 2. เกี่ยวข้องกับการสังเคราะห์โคเลสเตอรอล ฮอร์โมน และฮีโมโกลบิน

ที่มา : Canada Pork (2002)

ตารางที่ 1.4 เปรียบเทียบกรดอะมิโนระหว่างเนื้อสุกร โปรตีนนม กากถั่วลิสง และข้าวโพด

กรดอะมิโน (%โปรตีน)	เนื้อสุกร	โปรตีนนม	กากถั่วลิสง	ข้าวโพด
ไลซีน	7.8	8.2	3.7	2.8
เมทไธโอนีน+ซิสทีน	3.8	3.1	2.8	4.9
ทรีโอนีน	5.1	4.1	3.1	3.5
ทริปโตเฟน	1.4	1.0	1.0	0.6
เฟนิลอะลานีน	4.1	4.1	6.3	5.4
วาเลีน	5.0	6.0	4.2	7.2
อาร์จินีน	6.4	3.9	12.4	4.6
ฮีสติดีน	3.2	3.2	2.4	2.9
ไอโซลูซีน	4.9	5.1	3.8	5.0
ลูซีน	7.5	7.6	6.8	16.1

ที่มา : ดัดแปลงจาก Pond and Maner (1974)

1.4 ประวัติและถิ่นกำเนิดของสุกร

ยุค Neolithesage สุกรที่พบมีต้นกำเนิดจากสุกรป่าแถบยุโรปและสุกรป่าแถบเอเชีย ชาติแรกที่มีการเลี้ยงสุกรคือ ประเทศจีนได้เริ่มเลี้ยงสุกรเป็นเวลากว่า 6,000 ปี ประเทศอังกฤษมีการเลี้ยงสุกรมาแล้วกว่า 2,700 ปี และค.ศ.1539 แพร่หลายไปในเขตอเมริกาโดยโคลัมบัส (ปีที่พบดินแดนใหม่) ส่วนประเทศไทยเริ่มเลี้ยงโดยชาวจีนที่อยู่ในประเทศไทย โดยเลี้ยงเพื่อเป็นอาหารและอาชีพเสริม เป็นสุกรพันธุ์พื้นเมือง เช่น พันธุ์ไหล่ดำ เป็นต้น

ประเทศจีนมีการเลี้ยงสุกรมากที่สุดในโลก แต่ส่วนมากใช้บริโภคภายในประเทศ ส่วนประเทศที่มีการเลี้ยงสุกรส่งเป็นสินค้าออกสู่ตลาดโลก ได้แก่ เดนมาร์ค อังกฤษ เนเธอร์แลนด์ และสหรัฐอเมริกา สุกรพันธุ์ต่างประเทศ เช่น ลาร์จไวท์ (Large white) แลนด์เรซ (Landrace) ดูรอก (Duroc) เป็นต้น ที่นิยมเลี้ยงในปัจจุบันได้รับการปรับปรุงพันธุ์มาจากบรรพบุรุษที่เป็นสุกรป่าแถบยุโรปและสุกรป่าแถบเอเชีย

ก. สุกรป่าแถบยุโรป (*Sus scrofa*)

ถิ่นกำเนิด เป็นสุกรป่าของยุโรป แอฟริกา เอเชีย ซึ่งมีหลายชนิดด้วยกัน ลักษณะทั่วไป แข็งแรง ว่องไว ทนทาน ดูร้าย หัวยาวใหญ่ จมูกยาว ขายาว ไหล่กว้าง สะโพกและเอวเล็ก มีสีน้ำตาลหม่นหรือเทาปนแดง มีลายดำ เมื่อเล็กมีสีอ่อนลายเสือ เมื่อโตขึ้นลายเสือจะหายไป ผิวหยาบ ขนยุ่ง ไขมันน้อย โตเป็นหนุ่มเป็นสาวช้า ทนทานต่อโรคได้ดี

ข. สุกรป่าแถบเอเชีย (*Sus indica* หรือ *Sus vittatus* บางครั้งเรียก

East indica pig)

ถิ่นกำเนิด เป็นสุกรที่ได้มาจากประเทศจีน ญี่ปุ่น เอเชียตะวันออกเฉียงใต้และไทย ลักษณะทั่วไป เลี้ยงง่าย ไม่ดูร้าย รูปร่างสัเหลี่ยม หัวสั้น กระดูกเล็ก ตัวเล็ก มีสีดำหรือขาวปนกัน ผิวหนังเรียบ มีไขมันมาก เจริญเติบโตเป็นหนุ่มสาวเร็ว ลูกไม่ตก

ค. สุกรบ้าน (*Sus domesticus*)

เป็นสุกรที่ได้รับการปรับปรุงพันธุ์แล้ว นำมาเลี้ยงกันทั่วไปในส่วนต่าง ๆ ของโลก พันธุ์ที่สำคัญคือ ลาร์จไวท์ แลนด์เรซ ดูรอด เป็นต้น

ถิ่นกำเนิด ได้จากการปรับปรุงพันธุ์โดยใช้สุกรพันธุ์ใน *Sus scrofa* และ *Sus indica* แล้วคัดเลือกจนเป็นพันธุ์แท้

ลักษณะทั่วไป เป็นสุกรที่ปรับปรุงให้มีลักษณะทางเศรษฐกิจที่ดี เช่น หัวเล็ก เนื้อนุ่ม ไขมันน้อย โตเร็ว ลูกตก เลี้ยงง่าย อัตราการเปลี่ยนอาหารดี แข็งแรง และทนทานต่อโรค

1.5 ประวัติการนำสุกรเข้ามาเลี้ยงในประเทศไทย

สมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้มีผู้นำสุกรจากประเทศอังกฤษเข้ามาเลี้ยงในประเทศไทยจำนวน 2 พันธุ์ ได้แก่ พันธุ์ลาร์จแบล็ค (Large black) และ พันธุ์เอสเสก (Essex) ต่อมาพ.ศ.2461 สุกรทั้ง 2 พันธุ์นี้ได้ถูกนำไปเลี้ยงที่โรงเรียนเกษตรกรรมนครปฐมและได้สูญพันธุ์ไปในที่สุด

พ.ศ.2482 สุกรได้ถูกนำเข้ามาจากประเทศออสเตรเลีย โดยพระนรราชจางง และคณะทูตสันถวไมตรี สุกรดังกล่าวได้ถูกนำไปเลี้ยงที่สถานีสิกรรมแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ พันธุ์เบอร์กเชียร์ (Berkshire) ลาร์จไวท์ มิดเดิลไวท์ (Middle White) และแทมเวิร์ท (Tam Worth) หลังจากนั้นพ.ศ.2484 สุกรดังกล่าวได้ถูกแบ่งมาเลี้ยงที่สถานีเกษตรกรรมกลางบางเขนและได้สูญพันธุ์ไปเนื่องจากสงครามมหาเอเชียบูรพา (สงครามโลกครั้งที่ 2)

พ.ศ.2492 กองสัตว์บาล กรมปศุสัตว์ ได้สั่งซื้อสุกรทั้ง 4 พันธุ์ดังกล่าวมาแล้วจากประเทศออสเตรเลียมาอีกจำนวน 86 ตัว พ.ศ.2497 กรมปศุสัตว์โดยความช่วยเหลือขององค์การยูเอชเอ็มส่งเจ้าหน้าที่คือ นายประยูร สิทธิชัย นายยอด วัฒนสินธุ์ และนายจอมวิลเลียม ไปซื้อสุกรจากประเทศสหรัฐอเมริกา ได้แก่ พันธุ์ดูรอดเจอร์ซี เบอร์กเชียร์ และ แฮมเชียร์ (Hamshire) พ.ศ.2500 โดยการช่วยเหลือของแผนการโคลัมโบ ได้จัดซื้อสุกรพันธุ์ลาร์จไวท์จากฟาร์มที่มีชื่อเสียงของประเทศอังกฤษจำนวน 25 ตัว เป็นสุกรที่มีลักษณะการให้เนื้อดี ลำตัวยาว เต้านมมากกว่าสุกรที่มีการเลี้ยงอยู่เดิม

พ.ศ.2504 กรมปศุสัตว์ให้นำยออิสระ กรีชาพล เป็นเจ้าหน้าที่จัดซื้อสุกรพันธุ์ ลาร์จไวท์เพิ่มอีกจำนวน 15 ตัว

พ.ศ.2505 กรมปศุสัตว์ให้นำยสมจิตร ยอดเศรษฐีและนายศิริพงษ์ สุคนธสรรพ เป็นเจ้าหน้าที่จัดซื้อสุกรพันธุ์ดুরอคเจอร์ซีเพื่อเปลี่ยนสายเลือดอีกจำนวน 5 ตัว

ต่อมามีบริษัทเอกชนนำเข้าสุกรอีกเป็นจำนวนมาก จนกระทั่งปัจจุบันสุกรที่ นำเข้าส่วนใหญ่มี 3 พันธุ์ คือ พันธุ์ลาร์จไวท์ แลนด์เรซ และดুরอค

1.6 ประเภทของการเลี้ยงสุกร

การเลี้ยงสุกรในประเทศไทยขึ้นอยู่กับความพร้อมของผู้เลี้ยงทั้งในด้านความรู้ ฐานะความเป็นอยู่ และอาชีพหลักของผู้เลี้ยง การเลี้ยงสุกรแบ่งเป็น 3 ประเภทคือ

ก. การเลี้ยงสุกรพันธุ์ เป็นการผลิตสุกรพันธุ์จำหน่ายเพื่อเป็นพ่อและแม่พันธุ์ สุกรที่เลี้ยงส่วนใหญ่เป็นพันธุ์จากต่างประเทศ ได้แก่ พันธุ์ลาร์จไวท์ แลนด์เรซ และดুরอค

ข. การเลี้ยงสุกรขุน เป็นการผลิตสุกรขุนจำหน่ายเพื่อส่งโรงฆ่าสัตว์ สุกรที่เลี้ยง ส่วนใหญ่เป็นสุกรลูกผสม 2 หรือ 3 หรือ 4 สายพันธุ์

ค. การเลี้ยงสุกรแบบหลังบ้าน เป็นการผลิตสุกรเป็นงานอดิเรกหรืออาชีพรอง ผู้เลี้ยงส่วนใหญ่มีอาชีพหลักอยู่แล้ว แบ่งการเลี้ยงตามอาชีพหลักของผู้เลี้ยงได้ 3 ประเภทคือ

1. ผู้เลี้ยงเป็นเจ้าของโรงสีใช้ปลายข้าวและรำข้าวเลี้ยงสุกร
2. ผู้เลี้ยงทำสวนผัก ใช้ผักที่ไม่เหมาะสมแก่การบริโภคของมนุษย์มาให้สุกร กินและจะใช้มูลสุกรทำปุ๋ย
3. ผู้เลี้ยงทำไร่หรือทำนา เลี้ยงสุกรไว้หลังบ้าน อาหารที่ใช้เลี้ยงสุกรส่วนใหญ่ เป็นรำละเอียด ผักตบชวา ต้นกล้วย กากมะพร้าว เป็นต้น

1.7 ความสำคัญของการเลี้ยงสุกร

สุกรเป็นสัตว์เศรษฐกิจชนิดหนึ่งที่สำคัญ เนื่องจาก

1. สุกรสามารถเลี้ยงได้ในจำนวนน้อยตัว เป็นฟาร์มเล็ก ๆ

2. การเลี้ยงสุกรต้องการพื้นที่เพียงเล็กน้อย สามารถใช้พื้นที่ที่ไม่เหมาะสมกับการทำการเกษตรอย่างอื่นให้เป็นประโยชน์ เช่น พื้นที่ดินเลวไม่สามารถปลูกพืชได้
3. การเลี้ยงสุกรใช้แรงงานน้อยและเลี้ยงง่าย
4. ผลิตผลหรือผลพลอยได้ทางการเกษตรหรืออุตสาหกรรมสามารถนำมาเป็นอาหารสุกรได้ ทำให้ประหยัดรายจ่าย เพิ่มคุณค่า และทำให้ราคาสูงขึ้น
5. สุกรให้ลูกดก ขยายพันธุ์ได้เร็ว
6. เพิ่มรายได้และทำให้เศรษฐกิจของครอบครัวดีขึ้น สามารถใช้พียงฐานะเมื่อผลผลิตอื่นตกต่ำหรือเสียหายจากภัยธรรมชาติ
7. เป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เป็นการฝึกหัดให้เยาวชนรู้จักการทำงาน และรักสัตว์เลี้ยง
8. ทำให้สมาชิกในครอบครัวได้ออกกำลังกายและมีสุขภาพอนามัยสมบูรณ์
9. มูลสุกรใช้เป็นปุ๋ยอย่างดี ช่วยรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดินในการปลูกพืชหรือใช้เลี้ยงปลาช่วยลดต้นทุนการผลิต เช่น มูลสุกรใช้เลี้ยงปลาตุ๊ก ปลาสวาย และปลานิล เป็นต้น
10. การเลี้ยงสุกรให้ผลกำไรดี สามารถคืนทุนได้ภายในเวลา 6 เดือน

1.8 ปัจจัยที่ทำให้การเลี้ยงสุกรประสบความสำเร็จ

ปัจจัยที่ทำให้การเลี้ยงสุกรประสบความสำเร็จ ประกอบด้วย

1. สุกรพันธุ์ดี เป็นสุกรที่ได้รับการคัดเลือกและผสมพันธุ์ให้มีการเจริญเติบโตสูง อัตราการเปลี่ยนอาหารดี และให้ผลผลิตสูง
2. อาหารดี มีคุณค่าทางอาหารครบถ้วนทั้งคุณภาพและปริมาณตามความต้องการของสุกรในแต่ละระยะ
3. การจัดการดี ตั้งแต่การวางแผนฟาร์ม การก่อสร้างโรงเรือน การจัดการแบ่งพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม การจัดการวัตถุดิบและการให้อาหารดี การเลี้ยงดูดี การสุขาภิบาลดี และการตลาดดี

1.9 ปัญหาและการแก้ปัญหาในการเลี้ยงสุกร

ปัญหาการผลิตสุกรในประเทศไทย นับว่าเป็นปัญหาระดับชาติ ซึ่งเกิดขึ้นโดยตลอด แม้รัฐบาลจะสนับสนุนให้มีสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรขึ้นตามอำเภอหรือจังหวัดก็ยังมีปัญหา การดำเนินงานของสหกรณ์ประสบความสำเร็จเพียงไม่กี่แห่ง เนื่องจากเกษตรกรยังขาดความรู้ และความเข้าใจระบบสหกรณ์ จึงทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ดังนี้

1. ปัญหาด้านการตลาด

การตลาดสุกรส่วนใหญ่ตกอยู่ในมือของพ่อค้าคนกลาง จึงทำให้ผู้ผลิตไม่มีโอกาสได้กำหนดราคาสุกรมีชีวิตได้เอง แม้ว่าจะมีระบบสหกรณ์แต่ยังไม่สามารถทำงานให้ได้ผลดี จึงทำให้เกิดความไม่สมดุลกันระหว่างราคาสุกรเป็นและสุกรชำแหละ

การแก้ปัญหาด้านการตลาด

ส่งเสริมการเลี้ยงสุกรในรูปองค์กร เช่น สหกรณ์ ชมรม และกลุ่มเกษตรกร โดยรัฐบาลควรเข้าไปให้ความรู้และกระตุ้นให้ผู้เลี้ยงสุกรเห็นความสำคัญของการรวมกลุ่ม เพื่อให้มีอำนาจในการต่อรองราคาขาย และกำหนดปริมาณการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดภายในประเทศและส่งออก

2. ปัญหาด้านการจัดการ

2.1 เกษตรกรผู้ผลิตขาดความรู้ความชำนาญในการเลี้ยงสุกร จึงทำให้สุกรที่ผลิตออกมามีต้นทุนในการผลิตสูง

2.2 เกษตรกรมักขาดทุนทรัพย์ต้องกู้ยืมเงินนอกระบบ ซึ่งมีอัตราดอกเบี้ยสูง มาใช้ในการผลิตสุกร จึงทำให้ค่าใช้จ่ายสูงขึ้น

2.3 เกษตรกรรายย่อยมีโรงเรือนที่ไม่เหมาะสมในการเลี้ยงสุกร จึงทำให้เกิดความเสี่ยงในเรื่องโรคและพยาธิ

2.4 การจัดซื้อวัตถุดิบในการนำมาผสมอาหารต้องผ่านพ่อค้าคนกลาง จึงทำให้มีราคาแพงและมีปัญหาเรื่องสิ่งปลอมปน ตลอดจนการซื้อในระบบเงินเชื่อ ทำให้ราคาแพงขึ้นอีก เนื่องจากพ่อค้าจะบวกดอกเบี้ยเข้าไปด้วย

การแก้ปัญหาด้านการจัดการ

1. การให้ความรู้แก่เกษตรกร ควรจะเป็นการร่วมมือกันระหว่างภาครัฐบาล และเอกชน และความกระตือรือร้นของเกษตรกรเอง เพื่อให้ประสบผลสำเร็จในการนำความรู้มาใช้ในการประกอบอาชีพการเลี้ยงสุกรต่อไป
2. รัฐบาลควรจัดให้มีแหล่งสินเชื่อแก่เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร โดยปล่อยสินเชื่อในอัตราดอกเบี้ยต่ำและระยะยาว
3. เกษตรกรควรศึกษาหาความรู้ในเรื่องการจัดการ ตั้งแต่การสร้างโรงเรือนให้ถูกสุขลักษณะ การจัดการกับสุกรในระยะต่าง ๆ การให้อาหาร และการป้องกันโรค เป็นต้น
4. เกษตรกรควรจัดซื้อวัตถุดิบโดยตรงจากแหล่งผลิต และควรรวมกันเป็นกลุ่มในการจัดซื้อวัตถุดิบ เพื่อจะได้วัตถุดิบที่มีคุณภาพดี ไม่มีสิ่งปลอมปน และราคาถูกมาใช้ในการผลิตอาหารที่ดีมีคุณภาพให้แก่สุกร

3. ปัญหาด้านพันธุ์สุกรที่นำมาเลี้ยง

เกษตรกรมีพันธุ์สุกรคุณภาพต่ำ โดยเฉพาะเกษตรกรรายย่อยไม่สามารถผลิตลูกสุกรขึ้นมาเลี้ยงเองจำเป็นต้องซื้อจากผู้ผลิตอื่น ถ้าซื้อสุกรคุณภาพดีก็จะมีราคาแพงมาก จึงทำให้เกษตรกรผู้ขาดความรู้เลือกซื้อสุกรราคาถูกมาเลี้ยง ทำให้การเจริญเติบโตช้า และมีประสิทธิภาพการใช้อาหารไม่ดี

การแก้ปัญหาด้านพันธุ์สุกร

1. เกษตรกรควรศึกษาหาแหล่งพันธุ์สุกรที่ดีมาเลี้ยง
2. ควรพัฒนาพันธุ์สุกรให้มีปริมาณมากพอกับความต้องการภายในประเทศ โดยความร่วมมือกันระหว่างมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ศูนย์วิจัยปรับปรุงพันธุ์สุกร กองบำรุงพันธุ์สัตว์ และบริษัทเอกชน ทำการวิจัยปรับปรุงพันธุ์และเพิ่มผลผลิตป้อนให้เกษตรกร เพื่อลดปริมาณการนำเข้าสุกรพ่อแม่พันธุ์จากต่างประเทศ

4. ปัญหาด้านอาหาร

ต้นทุนการผลิตสุกรส่วนใหญ่เป็นค่าอาหาร 70-75 เปอร์เซ็นต์ ทำให้เกิดปัญหาดังนี้

4.1 เกษตรกรไม่มีความรู้เรื่องอาหารและความต้องการอาหารของสุกร จึงไม่สามารถที่จะเลือกได้ว่าอะไรเป็นอาหารที่ดีและราคาถูกสำหรับสุกร

4.2 เกษตรกรใช้วัตถุดิบที่มีคุณภาพต่ำในการเลี้ยงสุกร จึงทำให้ได้สุกรคุณภาพต่ำและใช้เวลาเลี้ยงนาน

การแก้ปัญหาด้านอาหาร

1. รัฐบาลควรจัดให้มีการอบรมเกี่ยวกับเรื่องอาหารแก่เกษตรกร เพื่อให้เกษตรกรสามารถเลือกซื้อวัตถุดิบที่มีคุณภาพดีมาผลิตอาหาร ทราบขั้นตอนในการผสมอาหารและให้อาหารแก่สุกรในระยะต่าง ๆ อย่างถูกต้อง และหมั่นไปตรวจเยี่ยมให้คำแนะนำแก่เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรอยู่เสมอ

2. รัฐบาลควรส่งเสริมให้มีการผลิตวัตถุดิบอาหารสัตว์ เช่น ถั่วเหลือง ปลาป่น เป็นต้น ให้เพียงพอกับความต้องการผลิตอาหารสัตว์ และทำการศึกษาวิจัยหาแหล่งวัตถุดิบอาหารสัตว์ชนิดอื่นที่มีคุณภาพดีมาทดแทนวัตถุดิบที่ขาดแคลน เพื่อลดต้นทุนในการผลิตและไม่ต้องนำเข้าจากต่างประเทศ

5. ปัญหาด้านโรคและพยาธิ

เกษตรกรไม่ค่อยมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสุขาภิบาล การป้องกันโรคและพยาธิที่เป็นอันตรายต่อสุกร จึงทำให้เกิดโรคระบาดและพยาธิที่สำคัญมาทำอันตรายต่อสุกรอยู่เสมอ ซึ่งเป็นการทำลายเศรษฐกิจของประเทศอย่างมาก

การแก้ปัญหาด้านโรคและพยาธิ

1. เกษตรกรควรศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการสุขาภิบาลและการป้องกันโรค เพื่อจะได้เตรียมป้องกันโรคและพยาธิต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น

2. รัฐบาลควรรณรงค์ในการป้องกันและกำจัดโรคสุกรอย่างจริงจัง และประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการควบคุมโรคและพยาธิให้แก่ผู้เลี้ยงสุกรทราบอย่างทั่วถึง

3. สร้างโรงฆ่าสุกรที่ได้มาตรฐานและกวดขันในด้านการตรวจซาก

1.10 ปัญหาและการแก้ไขในการส่งออกสุกร

ปัญหาและการแก้ไขการส่งออกสุกร มีดังนี้

1. ปัญหาโรคระบาดในสุกร

ปัญหาโรคระบาดในสุกร ได้แก่ โรคปากและเท้าเปื่อย โรคอหิวาต์สุกร เป็นต้น โรคระบาดที่สำคัญที่ทำความเสียหายแก่ธุรกิจการผลิตสุกรและเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาการผลิต การตลาด และการส่งออกสุกรและผลิตภัณฑ์ไปจำหน่ายต่างประเทศคือ โรคปากและเท้าเปื่อย ซึ่งเกิดจากการเลี้ยงสุกรแบบล้าหลังขาดการควบคุมป้องกันโรค

การแก้ปัญหาโรคระบาดในสุกร

1. รัฐบาลควรลดภาษีเวชภัณฑ์สัตว์ โดยเฉพาะวัคซีนป้องกันและยารักษาโรคสัตว์ ระยะยาวควรส่งเสริมให้เอกชนสร้างโรงงานผลิตวัคซีนป้องกันและรักษาโรคสัตว์ราคาถูก เพื่อสามารถผลิตวัคซีนได้เพียงพอสำหรับประเทศไทย เช่น วัคซีนป้องกันโรคปากเท้าเปื่อย

2. กำจัดโรคปากเท้าเปื่อยให้หมดจากประเทศไทย

2. ปัญหาวัฏจักรสุกร

ปัญหาวัฏจักรหรือปัญหาปริมาณการผลิตสุกรไม่แน่นอน เกิดจากสาเหตุ 1) คุณลักษณะของสุกรเอง ซึ่งมีการเจริญเติบโตขึ้นอยู่กับการเลี้ยงและฤดูกาลเป็นสำคัญ ถ้าอากาศร้อนจะเจริญเติบโตช้า เพราะกินอาหารน้อยลง อัตราการเปลี่ยนอาหารเลวลง และอัตราการตายสูง 2) ราคาสุกรมีชีวิต เกษตรกรผู้เลี้ยงอาศัยราคาสุกรในตลาดที่ผ่าน มาเป็นตัวกำหนดและตัดสินใจที่จะเพิ่มหรือลดขนาดการผลิต โดยเข้ามาเลี้ยงสุกรและขยายการเลี้ยงสุกรเมื่อราคาสุกรในตลาดสูง และลดการผลิตหรือหยุดการผลิตเมื่อราคาสุกรในตลาดตกต่ำ ทำให้ปริมาณสุกรในตลาดมีปริมาณไม่แน่นอน และไม่สามารถวางแผนการผลิตให้สอดคล้องกับปริมาณความต้องการบริโภคในตลาดได้ จึงส่งผลให้ผู้เลี้ยงและผู้บริโภคได้รับความเดือดร้อน

การแก้ปัญหาวิฤกษ์กรสุกร

รัฐบาลควรให้ข่าวสารแก่เกษตรกรอย่างสม่ำเสมอ เพื่อช่วยให้วางแผนการผลิตได้อย่างถูกต้อง และอาจเสริมด้วยมาตรการประกันราคาสุกรขั้นต่ำให้แก่ผู้ที่จดทะเบียนกับกลุ่มผู้เลี้ยงสุกรเพื่อให้ทราบปริมาณการเลี้ยงสุกร

3. ปัญหาต้นทุนการผลิตสูง

การขยายตัวของการเลี้ยงปลสุสัตว์และสัตว์น้ำมีมากขึ้น ความต้องการใช้อาหารสัตว์จึงมีมากขึ้น แต่วัตถุดิบทางการเกษตรที่นำมาใช้ผลิตอาหารสัตว์มีจำนวนไม่เพียงพอ ทำให้ราคาวัตถุดิบอาหารสัตว์สูงขึ้นและต้องสั่งซื้อวัตถุดิบจากต่างประเทศเข้ามา ต้นทุนค่าอาหารสัตว์จึงสูง

การแก้ปัญหาต้นทุนการผลิตสูง

รัฐบาลควรเร่งส่งเสริมเกษตรกรให้มีการผลิตวัตถุดิบอาหารสัตว์อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการวิจัยเทคโนโลยีการผลิตอาหารสัตว์ด้วยวิธีการใหม่ ๆ

4. ปัญหาการขาดแคลนโรงฆ่าและชำแหละสุกรที่ได้มาตรฐาน

โรงฆ่าและชำแหละสุกรที่ได้มาตรฐานและทันสมัยยังมีไม่ทั่วถึง จึงมีการลักลอบทำการฆ่าและชำแหละสุกรในโรงฆ่าสัตว์เถื่อนโดยไม่ได้มาตรฐาน ทำให้เนื้อสุกรคุณภาพไม่ดี

การแก้ปัญหาการขาดแคลนโรงฆ่าและชำแหละสุกรที่ได้มาตรฐาน

- 4.1 พัฒนาโรงชำแหละของรัฐบาลที่เก่าและล้าสมัยให้ได้มาตรฐานสากล
- 4.2 ส่งเสริมสนับสนุนโรงฆ่าสัตว์เถื่อนให้มีการปรับปรุงให้ได้มาตรฐาน
- 4.3 ลดอัตราภาษี ค่าอาชญาบัตร และค่าธรรมเนียม เพื่อให้การชำแหละมีต้นทุนต่ำ รวมทั้งเร่งรัดการออกประกาศกระทรวงว่าด้วยระเบียบการอนุญาตตั้งโรงฆ่าสัตว์ เพื่อให้ภาคเอกชนมีความมั่นใจในการลงทุนสร้างโรงฆ่าสัตว์ที่ได้มาตรฐาน

5. ปัญหาสารตกค้างในเนื้อสุกร

การใช้สารเร่งเนื้อแดง (สารเบต้าอะโกนิสต์) เช่น เคลนบูเทอรอลและซัลบูตามอล เป็นสารปรับซากผสมในอาหารสุกร ทำให้สารตกค้างอยู่ในเนื้อสุกร ซึ่งเป็นอันตรายต่อผู้บริโภคหากได้รับสารตกค้างปริมาณมากอาจเกิดอาการหัวใจเต้นผิดปกติ นอนไม่หลับ คลื่นไส้อาเจียน และมีปัญหาในการส่งออกสุกร

การแก้ปัญหาสารตกค้างในเนื้อสุกร

รัฐบาลควรเข้มงวดในการตรวจการใช้สารเคมีกับสุกรอย่างจริงจัง รวมทั้ง ป้องกันและปราบปรามการลักลอบนำเข้าอย่างต่อเนื่อง

